Pályázat azonosítója: TOP 5.3.1-16-BK1-2017-00009

Pályázat neve: „Tiszaalpár-Lakitelek-Nyárlőrinc közösségfejlesztése”

Tanulmány a projekt általánosítható tapasztalatainak bemutatásáról

A „Tiszaalpár-Lakitelek-Nyárlőrinc közösségfejlesztése” c. pályázat megvalósításában a Tiszakécskei Járás három települése, Tiszaalpár, Lakitelek, Nyárlőrinc- mint egymással szomszédos települések vettek részt. A projekt megvalósítási időszaka 2018.12.01-től 2022.09.15-ig tartott, amely során Tiszaalpár konzorciumvezetőként és szakmai irányítóként a programok összefogásáért és az eredmények bemutatásáért felelt. Az aktív időszakban egy szakmai irányító és egy közösségfejlesztő munkatárs segítette a települések munkáit.

Az első időszakban mindhárom településen megvalósították a projekt céljához szükséges közösségi interjúkat (azok kiértékelése is megtörtént), közösségi beszélgetéseket kezdeményeztek, valamint együttműködési megállapodásokat írattak alá olyan szervezetekkel, akikkel a későbbiekben együtt kívántak dolgozni. Összességében felmérték, hogy a települések életében jelentős szerepet betöltő személyeket milyen módon lehetne még inkább ösztönözni a közösségi életben történő még aktívabb részvételre, az ő véleményük szerint hogyan lehetne motiválni a településeken élő lakosságot, hogy egy adott célcsoport részesei, főként aktív részesei legyenek, mit változtatnának a saját településükön, hogy az még jobbá, élhetőbbé váljon.

Az interjúk, kérdőívek elkészítését követően elkészültek a rendezvénynaptárak, cselekvési tervek, amelyek településspecifikusan kerültek kialakításra. Ezen dokumentumok a projekt során folyamatosan aktualizálásra kerültek, a folyamatosan érkező igények, illetve extrém helyzetekre való reagálások figyelembevételével is.

Lakiteleken és Tiszaalpáron elkészültek a tankatalógusok (amelyek a településen található kézművesek, helyi termelők munkásságát, vagy egy-egy gyűjteményt mutattak be), kialakultak az információs pontok, ahol az érdeklődők folyamatosan tájékoztatást kaphattak a már megvalósult, illetve a még előttük álló rendezvényekről, valamint a lakossági igények folyamatos figyelése érdekében a pályázathoz készült kérdőív is elérhetővé vált.

A visszajelzések alapján sikeres volt az információs pontok létrehozása, de főként a tankatalógus elérhetővé tétele, mivel több alkalommal is megállapítást nyert, hogy a lakosság a saját településen élő termelőket/iparosokat/kézműveseket sem ismerte teljes körűen.

A megvalósítás kezdetén, a kérdőívek kiértékelése során valamelyest érezhető volt, hogy az emberek zöme nem igazán foglalkozik azzal, hogy a közért mit és hogyan tehet, de véleményünk szerint a projekt zárásához közeledve megtapasztalhattuk az álláspontok módosulását (pl. több rendezvény, csoport önszerveződésből alakult ki). A megvalósításban közreműködők az interjúk, kérdőívek segítségével, majd a későbbiekben a közösségi eredmények bemutatásával és a közösségi fórumok alkalmával folyamatosan tudtak reagálni a közösségi igényekre.

A megvalósítási időszak kezdetét követő nem egész 1 éven belül a településeken dolgozó kollégák elkezdték megszervezni a rendezvénynaptárakban található közösségi akciókat/programokat/rendezvényeket. Több olyan elem is betervezésre került, amely előtérbe helyezte a hagyományok ápolását, illetve több olyan program is bevezetésre került, amely a projektet megelőzően még nem került megrendezésre, viszont azóta hagyománnyá vált. Tapasztalataink alapján mindkettő eredményesnek tekinthető volt, hiszen a tanulókörök alkalmával- ahol egy- egy helyi -régi mesterséget űző – személy bemutatta tevékenységét, adta át tudását az érdeklődőknek. Tiszaalpár településen azóta több ízben kerültek más forrásból kézműves szakkörök megtartásra, amelyek folyamatos érdeklődés mellett töretlenül működnek.

A közösségi kiállítások megszervezése is kiválóan mutatta, hogy a kiállítók- akik a településeken élő kézművesek/helyi termelők, esetleg nagyobb cégek- örömmel vették e kezdeményezéseket, valójában is kezdett megmutatkozni, hogy ezek az emberek szeretnének összefogni és valamit alkotni, együtt tenni a saját közösségükért. Ezt támogatta még Tiszaalpáron a helyi újságban havonta megjelenő, helyi hagyományok feltárására vonatkozó újságcikk, hiszen minden hónapban felidéződött egy-egy elfeledettnek hitt népszokás, vagy egy-egy helyi közismert- és köztiszteletben álló- személy munkássága is bemutatásra került.

A kollégák az adott településen jelen levő helyi esélyegyenlőségi vállalások szem előtt tartásával igyekeztek olyan programokat kitalálni, amely a településen élők számára kivétel nélkül elérhetők, nyilván az érdeklődési körük figyelembevételével.

A települések igyekeztek a számukra legmegfelelőbb módon kihasználni a pályázat adta lehetőségeket: Tiszaalpáron főként a rendezvények megvalósítása, Lakiteleken a települést érintő információk hatékony eljuttatása a célcsoport irányába, Nyárlőrincen pedig eszközbeszerzés valósulhatott meg, amelyből mindenki hosszú távon profitálhatott.

Lakitelek: az elkészült mobil applikáció támogatja/segíti az önkormányzat és a helyi vállalkozások, cégek információinak lakossághoz való elérését, folyamatosan aktuális tartalommal töltve.

Tiszaalpáron az elkészült Falukönyv nagy érdeklődésre tekintettel újból nyomtatásra került és annak összeállítása egy nagy összefogást eredményezett, hiszen a közösségi média által elérhető előnyöket maximálisan kihasználva a könyvet egy kicsit mindenki „szerkeszthette": a megküldött anyagok, dokumentumok, fényképek segítségével. (A Facebook.hu honlapon létrejött Tiszaalpár Falukönyv projekt jelenleg is létező csoport, 728 taggal rendelkezik, ahol a könyvbemutatót követően is található új információ, de ennek hatására több tiszaalpári csoportban is kerültek megosztásra régi fotók/emlékek, a helyiek legnagyobb örömére).

Lakiteleken és Nyárlőrincen főként a hagyományok őrzésére fókuszáltak, nagy sikere volt az értékjáró sétáknak, a helytörténeti vetélkedőnek.

Lakiteleken is megrendezésre kerültek közösségeket segítő, erősítő és a helyi hagyományokat feltáró rendezvények**,** programok mint: Fiatalok közösségépítő találkozója, Friss nyugdíjasok találkozója, Mesék régi mesterségekről értékőrző program, Helyi értékfeltáró tárlatvezetés, Hagyományos ízek őrzői elnevezésű program, Szüreti hagyományőrző program, Adventi hagyományőrző program, valamint Közös névnap a humán közszolgáltatásban dolgozók részére. A fent említett programok legértékesebb hozadéka a generációk közötti együttműködés erősítése volt. Őseink hagyománya erős összekötő kapoccsá vált, amelynek közösségépítő és közösségfejlesztő eredménye kiemelkedő lett.

Tiszaalpáron a lakosság aktivitása a folyamatos visszacsatolások alapján mozgalmassá vált, önszerveződő programok is megvalósításra kerültek: pl. egy közösségi fórum alkalmával igény mutatkozott közös adventi program kialakítására, amely azóta is töretlen népszerűségnek örvend. 2024. évben már nem csak 1 hétvégén, hanem 4 alkalommal (advent minden hétvégéjén) került megszervezésre (az Adventi forgatag e pályázat keretén belül-önszerveződésből jött létre), amelynek részesei voltak a nyugdíjas klubok, óvodások, iskolai közösségek, de a helyi egyesületek is: pl.: gazdakör, sportkör aktív részvétele, a helyi karitász csoport támogatása érdekében.

A közösségi rendezvény keretén belül létrejött Tiszaalpári Hagyományőrző nap 2019 óta (a koronavírus járvány korlátozásai kivételével) azóta is folyamatosan megrendezésre kerül.

Sajnos a 2020-ban kialakult járványhelyzet az addig töretlen lelkesedést megbontotta, a szükséges intézkedések/korlátozások miatt az addig felfelé ívelő lakossági aktivitás lecsökkent, a pályázat megvalósítására sajnos rányomta a bélyegét. Érezhető volt az emberek (főként idősek) félelme, a bezárkózás, kihívást jelentett a nagyobb tömegek mozgatása, nem

múlt el nyomtalanul ez az időszak. Kollegáink mindent tőlük telhetőt megtettek a lakosok újbóli aktivitásáért, nehéz dolguk volt, főként, hogy a COVID időszakában is igyekeztek mindent megtenni, hogy a rendezvénynaptárban rögzített események valamilyen módon megvalósulhassanak. A visszajelzések, a jogszabályok, valamint egészségügyi helyzet figyelembevételével igyekeztünk a lehető leggyorsabban reagálni és szükség szerint módosítani, a nyilvánosságot elektronikus fórumokon keresztül tájékoztatni az épp aktuális eredményekről, programokról, stb (Facebook, önkormányzatok honlapjai, Youtube csatorna. A Közösségek Hete programsorozatnak is ily módon tudtunk részesévé válni egy alkalommal). Összességében úgy ítéljük, sikerült az akadályokat pozitívan vennünk a járványhelyzet ideje alatt is, pl. az önszerveződés továbbra is jelen volt, igaz minimális formában: pl. Tiszaalpáron települési kültéri dekoráció elkészítésében, amely azóta ugyancsak hagyománnyá vált, sőt bővül is, hiszen a húsvéti tojásfestés és fadíszítés mellett már májusi, sőt, őszi dekoráció is érvől évre készül. Ezen időszak ideje alatt- főként a közösségi médiának köszönhetően sikerült teljesíteni azokat a vállalásokat- amelyek több háttérmunkát igényeltek: pl. Tiszaalpáron elkészült a Falukönyv és Lakiteleken is debütált a mobil applikáció, de Nyárlőrincen a romkert rendbetétele valósulhatott meg..

A járványt követő időszakban kihívást jelentett az emberek újra aktívabbá tétele, a korlátozások feloldását követően azonban lassan, de biztosan újra tudtuk indítani a rendezvénynaptárba betervezett eseményeket. Tiszaalpár, illetve Nyárlőrinc településeken szomszédünnep valósult meg -Tiszaalpáron Nyugdíjas kártyaparti formájában-, ahol mindhárom település célcsoportja képviseltette magát. Lakossági visszajelzések alapján mindenki örömmel fogadta a kezdeményezést, rég nem látott ismerősök találkozhattak újra. A résztvevők bíznak abban, hogy a vendég településről érkezőkkel a későbbiekben is szoros kapcsolat alakulhat ki.

A megvalósítási időszak utolsó évében- főként karácsonykor a településeken a saját elképzeléseik és visszajelzéseik alapján egy igazán tartalmas, a teljes lakosságra nézve minden igényt kielégítő karácsonyi programsorozatot sikerült megszervezni, amelyek hagyományteremtő céllal jöttek létre, sikerük azóta is tart.

A projekt zárásához közeledve a pandémia miatt meg nem szervezett programok/akciók/rendezvények sűrűbbé váltak, magas számú résztvevőkkel. Tiszaalpáron egyébként megszervezésre került az I. Tiszaalpári Traktoros nap, amelynek sikerét mutatja a helyi gazdák, önkéntesek munkája, valamint a rendezvényt követően megalakult Tiszaalpári Gazdakör, akik Tiszaalpár aktívabb közösségévé formálódtak. A traktoros nap egyébként 2025. augusztusában 4. alkalommal kerül megszervezésre- az első alkalom mintájára-, eddigi

tapasztalatok alapján a felvonuláson résztvevők száma kb. 200 körül alakult, az idei évben is ilyen létszámú tiszaalpári és távolabbi településről érkező traktoros várható. A rendezvényre kilátogató helyi és vidéki érdeklődők száma kb. 1 000 fő.

A pályázat aktív időszakában a három településen együttvéve (a főbb rendezvényenkénti bontás alapján) az alábbiak szerint alakultak a részvételek:

Közösségi interjúkban résztvevők száma:	90	fő
Közösségi beszélgetéseken résztvevők száma:	300	fő
Közösségi felmérésben résztvevők száma:	347	fő
Közösségi fórumokon résztvevők száma:	655	fő
Közösségi akciókban résztvevők száma:	1966	fő
Közösségi programokon résztvevők száma:	1942	fő
Közösségi rendezvényeken résztvevők száma:	1641	fő
Közösségi kiállításokon résztvevők száma:	120	fő
Tanulókörben résztvevők száma:	48	fő

Véleményünk szerint egy sikeres pályázatot és megvalósítási időszakot tudhatunk magunk mögött, hiszen a települések munkatársaival való együtt gondolkodás, az egymástól tanulás, vagy egymásnak nyújtott segítség nem csak kizárólagosan a pályázat során, hanem a hétköznapi munkában is rutinná vált, szívesen osztjuk meg egymással tapasztalatainkat, támogatjuk egymás munkáját.
Másik hozadéka, hogy az adott településeken élők is érzékenyebbé és ezáltal aktívabbá váltak a saját közösségi tevékenységeik iránt, a különböző társaságok összetartóbbak lettek, új közösségek alakultak, valamint az új, általunk (és a lakossági visszajelzések alapján) kialakított események egy része hagyománnyá válhatott, és/vagy válhat a későbbiekben is. Véleményünk szerint egyre több igény mutatkozik az ilyen jellegű projektek során megvalósítható programokra, reméljük, hogy a későbbiekben is lesz lehetőség közösen dolgozni és együtt tenni közösségeinkért!